

Trafikálnak

Zárt ajtók mögött sügni-bügni, *trafikálni* a nemzet sorsáról, eltitkolva a választók előtt a valódi szándék - olvasható e meghatározás az interneten. Illik a „trafikmutyi” jogi műhibáira. Új burzsoáziát, kielégített klientúrát, tartósan odaláncolt törzsszavazói bázis építeni tán szabad, bár a 4 éves választási ciklusidő más logikát követ. Ám ezt úgy véghezvinni, hogy elorozzák a javakat azoktól, akik addig jogszerűen, élethivatásszerűen, békésen élvezték: Európában tilos, itthon meg többszörös justizmord, bájos-bajos hungarikum. A strasbourgi ítélet jogot és igazságot szolgáltatott egy nyakas, bátor embernek, de a súlya és kihívása több ennél. Pontok:

1) A honi „trafiktörvény” szégyenletesen elbukott, Európa karót adott e norma honi farigcsálóinak. Jogi, de áttételesen morális és politikai deresre-húzás az ítélet, főként annak indokolása. Aránytalan alapjog korlátozása történt, átláthatatlan szisztéma közepette, s még jogorvoslatra sem adtak esélyt. Jó, hogy Strasbourgban ki nem mondták: sérült a Római Egyezmény 17. és 18. cikke is, mely a joggal való visszaélés tilalmát rendezi, s célhoz-kötöttséget szab meg. Megint, itthon falnak vezettek pár tízezer embert. Utóbbiak mászhatnak most falra, mert nem álltak ki a végsőkig jogaikért. Azokat kéne képtelenül falra kenni, akik ezt a bűnt, blamárt, gyalázatot összehozták. Ne legyen illúzió: nem jó szándékú, jóhiszemű tévedés történt a korábbi dohányforgalmazók zömének rapid kiiktatásával, hanem jogaik, törvényes érdekeik szándékos semmibe vétele. Alászolgája!? Ipari mértékben folyt, s folyik az a fajta jogalkotás, mely az állami szuverenitás és immunitás paravánja mögül nem szégyell ránk oktrojálni semmit sem. Egyedi közhatalmi jogsértés esetén itthon volna polgári jogi kárfelelősség: tízezres léptékben elkövetett, gyakran tudatos jogalkotási visszaélés fórum nélküli, kezeletlen marad.

2) A magántulajdon szent és sérthetetlen – tantétel, sőt történeti alkotmány-vívmány volna nem csak jogászok számára, hiszen ez a demokráciák és piacgazdaságok alapja. Itthon '89 óta alkotmányos alapjog - s szemben a szabadságjogokkal – még közérdekből is korlátozható. Igenám, de csak kivételesen, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítása mellett, ide értve a dolog módjára „működő” – vagyoni értékű jogok, szerzett jogok, közjogilag elismert várományok azonos sorsát, kategóriáját is. Törvényszerkesztők: melyik szó nem világos? Az elv: ha már igazi-igazolt közérdekből (ami a trafikmutyinál megbicsaklott) hozzá kell nyúlni más vagyonához, legalább anyagi hátrány ne érje őt mindezért. A köz érdekét a köz áldozat-vállalása kísérelje. Itt(hon): hadd hulljon a férgese, élvezték már a jogot eléggé!?

3) Makó-Jeruzsálem a különbség a '89-es alkotmány és a felcsúti pátenstnek számító Alaptörvény (AT) tulajdonjogot védő megoldása között. A köztársasági alkotmány alapelvnek tekintette a piacgazdaságot: az alaptörvény meg sem említi. '89-től a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú volt és egyenlő védelmet élvezett: szó nincs ma ilyesmiről. A 90-es évek alkotmánybírója briliáns módon dolgozta ki e téren az elvek, a védő mechanizmusok és a korlátok egységes, elvszerű, összefüggő rendjét. AB-idézet: Az Alkotmány a tulajdonjogot mint az egyéni cselekvés anyagi alapját részesíti alapjogi védelemben... a szóhasználat nem zárja ki a tulajdonjognak a dolgokon túla kiterjesztését. Mára mindez kilóve, avagy zárójelbe téve: helyében más, fair jog nem került elő. A mostani AB többségének 2013 nyarán megjelenített trafik-menti hozzáállása a szégyen és gyalázat fogalmaival jellemezhető. Mintha simán a miniszterelnök(ség) jogban megfürdetett személyi edzői lennének egyes bírák. Nem kéne sóhivatalt fenntartani ott, ahol sóbányák nincsenek és tengeri sólepárlás sem folyik.

4) A hatályos alaptörvény értő figyelembe vétele, betar(ta)tása sem megy. Alaptörvény XIII. cikk (nem szerencseszám!) *Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.* Előbb még Alaptörvény V. cikk: *Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint atulajdona ellen intézett vagy ... közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához.* Két megjegyzés: a) ha az emberi jog személyi oldalán „társadalmi felelősség” terheli a gazdát, akkor vele párhuzamosan emelt szintű jogi felelősség volna a közhatalmi próbálkozással, behatással szemben is. Mégis: ki van kiért? b) Tudvalévő: az V. cikk, persze, nem a jogtalan trafikmizéria ellen-szabálya. Arra találták ki, hogy ki-ki védekezhessék az agresszióval szemben. A mostani, morálisan szétcsúszott jogi szituációban talán kéne mégis vele kapcsolatban két dolgot (ki)mondani. Egyrészt azt, hogy amíg nincs modern ellenállási jogi törvény, addig az alaptörvény a „meghatározott törvény”, rá alapítva is lehet a jogtalan behatással szemben, időkorlát nélkül fellépni. Másrészt azt, hogy - mint '89-től – ez közvetlenül az alkotmányból levezethető jogvédelem, így valóságos akadály lehetne a jogalkotási önkényeskedések, machinációk, visszaélések megfékezésére. Szorít az idő. Addig kell(ene) lépni, amíg nem kezd túlszordulni, összedőlni a hamis, álszent konstrukció. Amúgy pedig ébresztő, a Magyar Állam jogi úzusa Strasbourg, Luxemburg, Brüsszel, Washington viszonylatában: a köhögő bolha bokszmeccsre hívogatja ki az elefántot.

A szerző alkotmányjogász